

ELŐSZÓ

Szenvedélyem a fizika, a fizikatörténet hősei közül pedig Huygenst érzem magamhoz a legközelebb. Newton nagyobb matematikus volt, csak hogy matematikai axiómákból indult ki fizikai elvek helyett. Einstein nagyobb fizikus volt, de már előtte felfedezték, hogy a matematikát a természet jobb megértésére kell használni, és nem fordítva, a természet tényeit logikai struktúrákba belekényszeríteni. Legföljebb Galilei ér a közelébe, aki egyébként szintén igazi hős volt, de túlságosan sok időt pazarolt arra, hogy gonoszkodó gúnyiratokkal rendet vágjon ellenfelei között.

Huygens jóformán mindennel foglalkozott, és semmit sem publikált. Mesélni fogok észleléseiről, Huygensről a műszerkészítőről és lencsecsiszoló-ról, a ködök és bolygók tanulmányozásával töltött éjszakáiról. Mesélni fogok arról, hogyan kapcsolódik a művészethez, vagy legalábbis a természettudományos magyarázat szolgálatába állított művészethez mindaz, amit csinált. Mesélek Huygensről, a klasszikus mechanika, az első relativitáselmélet megalkotójáról, akiben már ezért is a modern fizika nagy építőmesterét tisztelhetjük. S végül napjaink fizikájáról, Huygens örökségéről szólunk – ezzel is tisztelve emléke előtt.

Így látom én Huygens összes műveit és kézirateit a természettudós és a művész szemével. Ez a látószög behatárolt, mivel sem történész, sem irodalomtörténész nem vagyok. De kézirateiban Huygens olyan világosan fogalmazott, hogy kijelentései alig szorulnak magyarázatra.

Hősöm szelleme mindenhol jelen van, az általunk ismert legalapvetőbb természeti törvényekben: a relativitáselmélet különböző változataiban és a részecskék kölcsönhatásának vizsgálatára alkalmas mezőelméletekben.

Huygens már rég halott, de inkább jelen van, mint én, mindabban, amit örökségül ránk, fizikusokra hagyott. Christiaan Huygenstől egyenes út vezet a jelenen át a jövő fizikájáig. Vajon ha ma élne, mivel tűnne ki Huygens, a titán?

VINCENT ICKE
Leiden, 2005. április